

LA PEL·LÍCULA QUE NOMÉS EXISTEIX DINS LA CÀMERA

A sota, diversos fotogrames de *Fuga* (1979), una pel·lícula experimental feta amb un control exhaustiu tant de la llum com dels temps, ja que la càmera estava fixa i anava girant a l'espai mentre la pel·lícula anava filmant i refilmant els mateixos rodets en diferents moments dintre de la càmera. Els personatges no es van trobar mai a l'espai real. A la pàgina de la dreta, dos *performances* de l'artista: *Àlbum portàtil* (1993), un homenatge a les dones que l'han inspirat, i la versió performativa de *Moebius*, que va ser el seu primer treball.

Eugènia Balcells

desig de la cerca de l'infinitament bell, de l'immortal. Identifica que hi ha una relació entre el jardí de la seva infància i el país oriental desconegut. L'Eugènia passava llargues temporades entre les formes extravagants del verger on la seva família vivia prop de les seves fàbriques de pells i tèxtils. L'artista ens ofereix unes fotografies retocades que, gràcies al contrast, evidencien formes fantàstiques. Era el jardí de la seva àvia, de la família Comella Batlle, a Centelles, seixanta quilòmetres al nord de Barcelona. En aquest jardí de formes fantàstiques es veuen solapar-se al llarg d'un segle les vides de la besàvia i de la seva germana, totes dues birmanes, la vida burgesa de la família lligada al tèxtil, i els jocs d'infància de l'Eugènia.

Fuga és una obra de Balcells del 1979 que parla ja de la memòria de l'espai. Una càmera Bólex manual situada en un punt fix al centre d'una habitació,

rebobinant i filmant de nou fins a cinc vegades sobre la mateixa pel·lícula, captura imatges de persones que es juxtaposen sense trobar-se en la realitat. El resultat és una pel·lícula muda de 20 minuts en la qual, malgrat que cada personatge està sol en aquest espai, al compartir-lo en el temps amb altres persones, finalment, a la pel·lícula, es relaciona amb els altres compartint el mateix ambient.

L'obra *Fuga* ens interroga sobre la possibilitat que Gaudí hagi pogut visitar aquest jardí màgic i hi hagi trobat aquella inspiració de paradís que l'Eugènia troba en l'Orient Llunyà, perquè els Comella Batlle van ser la primera família important de Barcelona a encarregar a l'acabat de llicenciar Gaudí una obra: una vitrina de ferro, fusta i vidre, per a la seva botiga de guants. La fàbrica, les seves oficines, la seva residència i el jardí eren als voltants.

La vitrina que la família de l'àvia de l'Eugènia va encarregar a Gaudí va resultar ser una peça extraordinària fins al punt que es decideix a portar-la a l'Exposició Universal de París del 1878, on va atreure l'atenció d'Eusebi Güell. A partir d'aleshores la història és de sobres coneguda.

Balcells i Gaudí són dos exponents de l'art a Catalunya que cap llibreria posaria en el mateix prestatge. Així i tot, en un moment, com els personatges de *Fuga*, han estat units per la meravella davant un jardí de misteriós origen. Gaudí després projecta un parc singular i Balcells consolida tota la seva obra en la visió meravellada de la realitat. ●

CHIARA CURTI és directora de la Delegació d'Eugenia Balcells Foundation i professora de la Facultat Antoni Gaudí, Ateneu Sant Pacià